

Ez az „egy hajó”, n

Tulajdonképpen nekem szeretnem kellene Tamás Gáspár Miklóst. Olyan szépen ír a közhazáról és arról a közös hajóról, pontosan idézve: „Az »egy hajóban ülünk« érzése a minimuma annak, ami a honpolgári szolidaritástól elvárható”, amely hajót meglékelni nem illik. Aztán szeretnem kellene TGM-et, mert újabban pártbéli eszmetársa, **Eörsi István** rendre fellép ellene a szélső liberális oldalról, ha per Gazsi, — így nevezi ő — nemzetről, hazáról merészen elmélkedni immár másodszor a legliberálisabb napilapban, mégpedig úgy, hogy annak nem minden pontja a Mérleg utcában fogalmazódott.

Mint említettem, két ok miatt is szérethetném. De van egy harmadik is. Az ugyanis, hogy Tamás Gáspár Miklós egyetért azzal a közhaza értelmezéssel, miszerint az olyan politikai és államközösséget jelent, amelyben háttérbe szorulnak az etnikai és osztálykülönbségek. Ezzel én is egyetérték.

Mégis mi akadályozza szeretetem kifejlődését? Nem is egy dolog. Bár tudom, hogy ez a nagyfelkészültségű filozófust, politikust, most visszavedlett újságírórt egy cseppet sem izgatja.

Hiszek az emberi jellem fejlődésében, hiszem azt, hogy a társadalmi igazságosságért vívott küzdelemben változhat az ember ideológiája, számtalan példa bizonyítja ezt: Rózsa Sándorból, a betyárból válhatott az 1848–49-es szabadságharc katonája, vagy Bajcsy-Zsilinszky Endréből, Áchim András parasztlevelezés ellenfeléből, a haza függetlenségéért kivégzett mártírja. Ezekben hiszek. De nem hiszek az **önérdekű**, az egyik oldalra bármilyen áron elkötelezett politizálásban, nem hiszek a csúsztatásban, nem hiszek a történelmi tények **meghamisításában, elferdítésében**.

Azt írja Tamás Gáspár Miklós a Magyar Hírlap 1996. január 26-ai számában, hogy: „Az »egy hajóban ülünk« (meglékelni nem illik) érzése a minimuma annak, ami a honpolgári szolidaritástól elvárható. Épp ezért a felekezeti

és osztályvizsgatás — habár liberális demokráciákban, így a miénkben sem tiltja már a büntetőködex, legalábbis nem hatékonyan — minthogy a honpolgári szolidaritás fölmondása, mélységesen hazafiatlan egy jól rendezett köztársasági államban, a nemzeti közösség jogos megvetése sújtja tehát.”

Csak ez az emlékezet, ez az emlékezet ne lenne! Ha nem Tamás Gáspár Miklós lett volna, aki a rendszerváltás nehéz éveiben, 1990-től **naponta meglékelte** ezt az általa emlegetett közös hajót. Amíg Antall József a valódi parlamentáris demokrácia kiépítésén fáradozott, a rosszemlékű KGST megszüntetésében, és a szovjet csapatok Magyarországról való kivonásában elévülhetetlen érdemeket szerzett, addig TGM és társai a taxisblokádnál ilyen-olyan támogatásával az anarchia valóságos rémképét hozta élénk. A sajtószabadság állítólagos hiányának hisztérikus üvöltésével állandósították a médiaháborút, majd az 1994-es győztes szocialista-liberális választáskor **inkvizitori** alaposítással kiirtották a Magyar Televízióból, a Magyar Rádióból, a sajtóból, a közhivatalokból minden másként gondolkodót, munkájuktól megfosztva, egzisztenciálisan tönkretéve őket.

Kérdezem én, milyen közös hajóról beszélhetünk, amelyet úgymond honpolgári szolidaritásból nem illik meglékelni? Kié ez az egy hajó? A haza valóban a közé. De ez a hajó? Kik ülnek benne? Tamás Gáspár Miklósék igen. Igaz, benne ültek 1990-től 1994-ig is. Csak most könnyebb lett, már nem fér rá a hazát, a nemzetet alkotó magyarság nagy része. Kilökték belőle.

Miért nem lehet ezen a hajón az az ötvenéves kutatómérnök, akinek Budapestről Kazincbarcikára kell utaznia, hogy tervei megvalósuljanak. Akinek több évtizedes kutatómunka után még mindig ötvenezer forint a fizetése, télikabátja a hetvenes évek divatja. Kocsi? Ugyan már! Miért nem lehet azon az „egy hajón” az a néhány ezer szakmér-

nök, akiket a privatizáció folytán bocsátottak el, nyugdíjaztak, mivel a külföldi tőkés komplett technológiát hozott. S ez vár előbb-utóbb a többi műszaki értelmiségire, mert ebben a hazában egyre inkább nem alkotó értelmiségit keresnek, hanem **bérrabszolgát**.

Kezd összeállni a kép. Hogy miért kapnak egyre csökkenő költségvetési támogatást az egyetemek, a középiskolák, az általános iskolák. Mert kevesebb pedagógus kell, mert kevesebb továbbtanulni szándékozó diák kell, magyarán kevesebb kiművelt emberfő. Ők milyen hajón utazhatnak?

És a kazincbarcikai szivattyúkezelő? Harminc éve egy helyen dolgozik és levonásokkal, túlórákkal együtt nettó 20 ezer forintot visz haza. Ő sem a hajó utasa, több százezer munkástársával együtt, pedig azt hiszi. Felesége ugyanannyit keres, két gyerekkel négyen élnek belőle, mélyen a létminimum alatt. A szivattyúkezelő még mindig hisz a szocialistáknak, és a folyton-folyvást ígéretető miniszterelnöknek. A média segítségével **szembehazudóknak** elhiszi, hogy jó irányba halad a hajó. De meddig?

Soroljam tovább a társadalom másfél év alatt fokozatosan lecsúszó rétegeit, akikben egyre kevesebb a honpolgári szolidaritás? Melyik országban élhet „a hír szent, a vélemény szabad” című újságoldal alkalmi írója, ha a jelenlegi kormányzást, uralmat egy kis csúsztatással már liberális demokráciának nevezi? Elfelejtve azt az apró kis tény, hogy a parlamentben hetven százalékos a balliberális többség. Majd megfejeji azzal a megjegyzéssel, hogy: „a honpolgári szolidaritás fölmondása, mélységesen hazafiatlan egy jól rendezett köztársasági államban, a nemzeti közösség jogos megvetése sújtja tehát.”

Mióta beszélhetünk itt jól rendezett köztársasági államról? Ott, ahol a koalíció kisebbik pártja igazgatja a nagyobbat. Ott, ahol a jogrendet folyamatosan megsértik, **alkotmányellenes** törvényeket kreálnak. Ott, ahol a törvényhozói

em az az „egy hajó”

hatalom összezsúszik a végrehajtói hatalommal. Sőt, mi több, a politikai hatalom összekeveredik a gazdasági hatalommal. Milyen jól rendezett köztársasági államról beszélhetünk, ahol nincs kristálytisztán szétválasztva a köztársasági elnöki jogkör a kormányfői jogkörtől? Ahol a köztársasági elnök hol önálló külpolitikát, katonapolitikát, hol önálló gazdaságpolitikát folytat.

Ez inkább hasonlít egy **diktatúrához**, mintsem egy demokratikusan működő köztársasághoz.

Na aztán az a TGM-es megállapítás, hogy aki meglékeli az „egy hajót”, mármint az övékét, akkor azt a „nemzeti közösség jogos megvetése sújtja”, egyenesen pimaszság!

Ezek szerint egy demokráciában, az általa nevezett közhazában nem lehet szólás- és sajtószabadság, nem lehet bírálni a szocialista-liberális kormánykoalíció védelme alatt szaporodó, önálló sodó **maffiahajókat**, (lásd: olajgate-botrány, milliárdok a bankoknak, külföldre kimenekített milliárdok magyar tulajdonú fantomcégeknek stb.). Nem lehet bírálni az egészségügyet tönkretevő intézkedéseket — tízezer aktív kórházi ágy megszüntetése van folyamatban — nem lehet tiltakozni a kultúrát megfojtó, a vállalkozásokat tönkretevő adórendeletek ellen. Mert akkor a tiltakozót a nemzeti közösség jogos megvetése sújtja. A kérdés az, hogy kikből áll ez a nemzeti közösség? Kik állítják össze a névsort? Benne vagyunk mi is, mindannyian? Kötve hiszem.

Tipikus példája a most következő, Tamás Gáspár Miklóstól vett idézet a csúsztatásnak és a történelemhamisításnak. Fele igaz, fele nem. A kecske is jólakjon, a káposzta is megmaradjon. Az idézet a következő: „...köztársaságunk első időszakában a megveszekedett zsidóellenes agitáció, második korszakában (a Békesi-, Bokros-féle takarékosági rendszabályok óta) a közép-retegek és a »politikai osztály« elleni féktelen uszítás hazafiatlan volt, és nem-

zetellenes: a »közhaza« elleni merénylet”.

Vegyük a köztársaság első időszakát, az Antall-, Boross-korszakot, amely a cikkíró szerint zsidóellenességtől volt hangos. Leírni, mondani könnyű, csak bizonyítani nehéz. Hacsak arra nem gondol a szerző, hogy Landesmann főrabbi úr leböngatyásozta, meg **fütyülős barackpálinkásozta** a magyarokat. Erre volt reflektáció, de ellentétben főrabbi úrral, nem faji alapon. Aztán volt közbekiabálás a parlamentben „hordót a szónoknak”, amit akarattal félreértettek, de később tisztázódott, hogy a szónok helyett nem más hangzott el. Nem folytatom. Az tény, hogy az Antall-kormány és kormányzás négy éve **mélyen demokratikus** volt és legtávolabbi összefüggéseiben sem nevezhető zsidóellenesnek. Mindenesetre az állítólagos zsidóellenes agitációt **összemosni** a köztársaság első időszakával, nem a véletlen műve.

Majd a szolidaritás nemes vonásai fedezhetőek fel, amikor TGM nemzetellenesnek nevezi a magyar közép-retegek elleni gazdasági, takarékosági rendszabályokat. Ezt már a köztársaság második időszakára teszi, a jelenre. Tehát a múltat és a jelen is bírálja. Csak micsonda különbség! A múlt a gyűlölet jegyében telt. A most pedig a még vannak hibák jegyében. Ennyit a **csúsztatásról, a tények elferdítéséről**.

Úgy érzem, Tamás Gáspár Miklós hajója, a liberális és szocialista elit hajója, amire csak a **kiválasztottak** férhetnek fel. Ezért megértem a félelmét, hogy sokan meg akarják lékelni. De a hajót azért ne sajtátítsuk ki hazává, közhazává. Ezt talán ki kellene érdemelni! Igazi toleranciával, a valódi másság tiszteletével — onnan nézve —, a közös haza történelmi múltjának, hagyományainak ápolásával, szeretetével, a magyarság identitástudatának az elismerésével és mélyeséges humanizmussal a most súlylyedni látszó nemzet iránt.

Talán nem kellene mégsem kitalálni

új fogalmakat, nem kellene kitalálni Magyarországot, mint egyesek teszik, vagy szeretnék tenni. Magyarország van, Magyarország gyökereiben él 1100 éve. Lakosai minden ellenkező híreszteléssel szemben államszervező, állam megtartó képességgel rendelkeznek, bizonyította ezt Szent István király és bizonyították az utána következő Árpád-házi királyok. Nem voltak rossz katonák, nemcsak hódítani tudtak, de ha kellett, meg tudták védeni hazájuk földjét is. Példa erre rajtuk kívül Károly Róbert, Nagy Lajos és a Hunyadiak, Mátyás királlyal az élen. A torzalkodás, a széthúzás olykor majdnem az ország vesztét okozta. De nem feledhetjük, hogy ez az ország végvár volt, évszázadokon át a nyugati kultúra védőbástyája. Erről lehet összevissza mindent írni, de tagadni vagy elfelejteni, hogy száz ezrek haltak meg Magyarország és a Nyugat védelmében, mégsem illenék.

Aztán azért sem kell kitalálni Magyarországot, mert népe a tizenkilencedik század szabadságmozgalmainak élharcosává vált. A magyar huszár legenda volt az Egyesült Államokban, az itáliai földön és a franciáknál is. A huszadik század fordulóján a leglátványosabban fejlődő ipari és gazdasági hatalma lett Közép-Kelet-Európának, híres volt a magyar szakmunkás. Magyarország adta a két világháború között a nagy atomtudósokat, matematikusokat, orvosokat, világhírű zenészeket. A huszadik század Magyarországa a nyelvi nehézségek ellenére a világ filmművészetének óriási egyéniségeket adott, a kultúrának nagy költőket, írókat.

Ez a közhaza! Így, mindannyian, a múlt, a jelen, a jövő. Ha a közhaza által létesített „egy hajóra” mindahányan felférünk. Felőlem Tamás Gáspár Miklós is rajta lehet és mindazok, akik ma még saját hajójukat ácsolják. Ennyire lehetek liberális én is. Nemde?

Stefka István